

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

Vilkår av 1. januar 2021

Innhold

	Side
1. Hvem som er forsikret – sikrede	2
2. Hvor forsikringen gjelder	2
3. Hva som er forsikret	2
Dekninger som gjelder skade på motorvognen (som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)	
4. Glasskade	3
5. Brann og tyveri	3
6. Delkasko	3
7. Kasko	4
8. Transportkasko.....	5
9. Maskinskade	5
10. Snøbrøyting	5
11. Bilavbrudd.....	5
12. Begrenset identifikasjon	6
13. Panthaver/leasing	6
14. Erstatningsoppgjør	7
Ansvarsdekninger (som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)	
15. Bilansvar	11
16. Kran-/løfteansvar	11
17. Arbeidsmaskinansvar	11
18. Godsansvar	12
19. Behandling av krav under ansvarsdekninger.....	13
Ulykkesdekning (som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)	
20. Fører- og passasjerulykke	13
Dekning (som er inkludert i alle avtaler)	
21. Rettshjelp for privatpersoner.....	15
Viktige betingelser (som gjelder for alle deknninger)	
22. Forutsetninger, bruksbegrensninger og sikkerhetsforskrifter	17
23. Grov uaktsomhet.....	19
24. Identifikasjon	19
25. Frist for å melde krav	19

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

Vilkårene gjelder for lastebil, arbeidsmaskin, buss, landbrukstraktor og redskap/utstyr til disse.

I tillegg til disse vilkår, gjelder Frendes generelle vilkår.

Alle vilkårsbestemmelser må leses i sammenheng. Vilkårene må leses i lys av forsikringsbevisets beskrivelse av kjøretøyet/utstyret som er forsikret og hvilke dekninger din forsikring omfatter. Det er viktig at du sjekker at opplysningene om kjøretøyet/utstyret i forsikringsbeviset stemmer og at forsikringsbeviset inneholder de dekninger du har behov for.

1. HVEM SOM ER FORSIKRET - SIKREDE

§ 7-1 i Forsikringsavtaleloven gjelder ikke. I stedet gjelder følgende:

Forsikringen gjelder for:

- Forsikringstaker.
- Registrert eier.

Når ansvarsdekning(er) er tegnet, gjelder de(n) også for enhver rettmessig bruker av motorvognen.

Når fører og passasjerulykke er tegnet, gjelder den for enhver person under 75 år som rettmessig befinner seg i eller på motorvognen, eller utenfor denne når motorvognen er den direkte årsaken til skade.

Retts hjelp gjelder bare for privatperson som er part i tvist i egenskap av rettmessig fører eller bruker av motorvogn forsikret under denne avtalen.

Når panthaverdekning er tegnet, gjelder den til fordel for panthaver. Dersom panthaverdekning ikke er tegnet, har Frende rett til å endre eller si opp forsikringsavtalen uten å varsle panthaver eller andre medforsikrede.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder i Norden, med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset.

Retts hjelpsforsikringen gjelder for tvist som oppstår i Norden.

Dersom det er tegnet særskilt forsikring av trafikansvar "grenseforsikring", omfatter trafikansvarsdekning i punkt 13, bare skade som rammer fører og passasjerer i motorvognen, bortsett fra haikere.

3. HVA SOM ER FORSIKRET

Forsikringen omfatter:

- Den motorvognen som er angitt i forsikringsbeviset inkludert lovlig fastmontert utstyr, med inntil den sum som fremgår av forsikringsbeviset.
- Ett ekstra sett dekk og felger med samme type felg som motorvognen seriemessig ble levert med.
- Personlig løsøre som tilhører forsikringstaker, rettmessig fører eller deres faste husstand med inntil kr. 10.000 dersom motorvognen har låsbart overbygg/kupe (gjelder ikke for tilhenger).
- Gjelder forsikringen lastebil, omfattes også skade på lakk utover original lakk fra fabrikk med inntil kr. 20.000, hvis ikke annen forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.
- Gjelder forsikringen lastebil eller traktor og arbeidsmaskin omfattes også avmontert tilleggsutstyr som er særskilt spesifisert i forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter ikke:

- Kontanter og verdipapirer.
- Ting som eies av andre enn sikrede, med mindre annet er avtalt med Frende.

DEKNINGER SOM GJELDER NÅR DET FREMGÅR AV FORSIKRINGSBEVISET

Det fremgår av det enkelte forsikringsbevis hvilke dekninger som er avtalt og som gjelder for din forsikring.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

For alle dekningene gjelder også bestemmelsene i punkt 1-3 ovenfor.

DEKNINGER SOM GJELDER SKADE PÅ MOTORVOGNEN

4 GLASSKADE

4.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen:

- Bruddskade på motorvognens glassruter ved tilfeldig, plutselig, ytre påvirkning.

5. BRANN OG TYVERI

5.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen:

- Skade ved brann, lynnedslag og eksplosjon.
- Skade ved tyveri og forsøk på tyveri av motorvognen, jf. straffeloven § 321. Det anses ikke som tyveri om den skyldige tilhører sikredes husstand eller er i hans tjeneste, jf. straffeloven § 342.

5.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

- Skade på batteri alene.
- Kortslutning som ikke fører til åpen ild.
- Tyveri av løsøre fra motorvognen.
- Skade ved underslag av motorvognen, jf. straffeloven § 342.
- Skade som fabrikant, leverandør eller reparatør er ansvarlig for i henhold til garanti eller annet rettsgrunnlag. Fører kravet ikke frem, erstattes skaden så langt det følger av vilkårene. Frende overtar i så fall sikredes krav mot fabrikant, leverandør eller reparatør.

6. DELKASKO

6.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen:

- Brann og tyveri jf. punkt 5.
- Bruddskade på motorvognens glassruter ved tilfeldig, plutselig, ytre påvirkning.
- Redning jf. punkt 6.2 nedenfor.

Frende erstatter rimelige utgifter til transport av motorvognen fra skadestedet til nærmeste verksted. Ved tyveri erstattes rimelige utgifter til hjemtransport av motorvognen. Slik transport skal godkjennes av Frende på forhånd.

6.2. REDNING

6.2.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter de redningstiltak som er angitt i punkt 5.2.2 til 5.2.5 nedenfor:

- Ved erstatningsmessig skade.
- Ved driftstopp eller startvansker.
- Ved utelåsing eller brukket/mistet nøkkel.
- Når fører eller passasjer rammes av plutselig sykdom, ulykke eller død, og av den grunn ikke kan fortsette reisen, eller må søke hjelp hos nærmeste lege eller sykehus.

6.2.2 BERGING OG TAUING

Frende dekker utgifter til berging og tauing av motorvogn og tilhenger til nærmeste verksted eller, om det er rimeligere, reparasjon på stedet når reisen med motorvognen ikke kan fortsette.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

6.2.3 HJEMTRANSPORT

Frende dekker nødvendige merutgifter til hjemtransport av fører, passasjerer, motorvogn og tilhenger til motorvognen:

- Når fører eller passasjer rammes av plutselig sykdom, ulykke eller død, og av den grunn ikke kan fortsette reisen.
- Ved tyveri av motorvognen.

Merutgifter til hjemreise dekkes med rimeligste kommunikasjonsmiddel.

Dersom fortsatt reise til bestemmelsesstedet er rimeligere enn hjemreise, kan det avtales at slike merutgifter erstattes i stedet.

Forsikringen dekker merutgifter til nødvendig transport til lokalt overnattingssted, sykehus, lege e.l.

6.2.4 TRANSPORT AV RESERVEDELER UTENFOR NORDEN

Ved feriereiser utenfor Norden dekkes transport av reservedeler som ikke kan fremskaffes på stedet og som er nødvendig for å sette motorvognen i trafikk sikker stand.

6.2.5. FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen dekker ikke utgifter:

- Til reparasjon på verksted.
- Til deler.
- Til videreformidling av gods ved ervervsmessig transport.
- For haiker.
- Som kan kreves erstattet gjennom garantiordning eller lignende.
- Til redning ved kjøring i terreng.

7. KASKO

7.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen:

- Skade oppstått ved tilfeldig, plutselig, ytre påvirkning, for eksempel ved sammenstøt, utforkjøring, velting og hærverk.
- Tyveri av personlig løsøre fra motorvognen med inntil kr 10.000.

7.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

- Skade på brøyte-/freseutstyr med tilbehør, eller kraftoverføring mellom motorvognens motor og hjul, ved brøyting eller fresing.
- Skade som fabrikant, leverandør eller reparatør er ansvarlig for i henhold til garanti eller annet rettsgrunnlag. Fører kravet ikke frem, erstattes skaden så langt det følger av vilkårene. Frende overtar i så fall sikredes krav mot fabrikant, leverandør eller reparatør.
- Skade som skyldes slitasje som er en naturlig følge av ordinært bruk eller gradvis forringelse.
- Kostnader ved utskifting eller reparasjon av ting på grunn av korrosjon/oksidasjon.
- Skade som skyldes synking ifm. transport eller arbeid på flåte, lekter eller skip.
- Skade som alene rammer gummihjul, belter, kjeder, kjettinger, wire, ståltau og tau, remmer og transportbånd, borhammer, slaghammer, graveutstyr som skuffe, stikke og bom eller skade på dekk, slanger, bor, freser, kniver, stanser, sagblad og lignende utskiftbare deler og verktøy.
- Maskinskade inkl. skade på motor, gir, drivverk og motorvognens elektroniske styreenheter, med mindre den er oppstått i direkte forbindelse med en annen erstatningsmessig vognskade.
- Underslag av motorvognen, jf. straffeloven § 324.
- Frost-, fukt-, vann- eller råteskader, samt sprekker, utettheter og lekkasjer med mindre skaden er en direkte følge av en annen erstatningsmessig skade.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

8. TRANSPORTKASKO

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen plutselig og uforutsett ytre skade på arbeidsmaskin oppstått under transport av maskinen på tilhenger, lastebil eller lignende transportmiddel, herunder slik skade under opplasting og avlesning av maskinen.

Skade som skyldes at transportmiddelet ikke var bygget for eller dimensjonert for transport av maskinen, dekkes ikke.

9. MASKINSKADE

9.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen kostnader til reparasjon av plutselig og uforutsett mekanisk eller elektronisk skade i motor, girkasse, elektroniske styreenheter eller kraftoverføring som hindrer fortsatt fremdrift av kjøretøyet. Med kraftoverføring menes aksler som overfører kraft ut til drivhjulene.

Maskinskade gjelder til og med forsikringsperioden lastebilen blir 6 år, arbeidsmaskinen 8 år og landbrukstraktor 15 år.

9.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Skade på brøyte-/freseutstyr med tilbehør eller kraftoverføring mellom motorvognens motor og hjul, ved brøyting eller fresing.
2. Skade på batterier.
3. Skade som fabrikant, leverandør eller reparatør kan holdes ansvarlig for i henhold til garanti eller annet rettsgrunnlag. Fører kravet ikke frem, erstattes skaden så langt det følger av vilkårene. Frende overtar i så fall sikredes krav mot fabrikant, leverandør eller reparatør.
4. Skade som skyldes gradvis slitasje, korrosjon eller annen tæring.
5. Kostnader ved utskifting eller reparasjon av ting på grunn av korrosjon/oksidasjon.
6. Skade som skyldes synkning ifm transport eller arbeid på flåte, lekter eller skip.
7. Skade som skyldes overbelastning.
8. Skade som skyldes frost i kjølesystem eller brudd eller brekkasje på undervogn, borhammer, slaghammer, graveutstyr som skuffe, stikke og bom eller skade på dekk, slanger, belter, kjeder, kjettinger, wirer, tau, remmer, transportbånd, pakninger og verktøy.

10. SNØBRØYTING

10.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen skade på kraftoverføring mellom motorvognens motor og hjul når skaden skyldes støt under snøbrøyting.

10.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke skade på brøyte-/freseutstyr med tilbehør.

11. BILAVBRUDD

11.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen utbetaling av det dagsbeløp som er angitt i forsikringsbeviset ved erstatningsmessig brann-, tyveri-, maskin-, eller kaskoskade.

Hvis det er tegnet avbruddsdekning på tilhenger eller semitrailer og denne ikke er skadet, utbetales likevel avbrudds-erstatning for tilhengeren/semitraileren så lenge erstatning ytes for den trekkvogn som nyttes sammen med tilhengeren/semitraileren. Dette gjelder også hvis tilhengeren/semitraileren er skadet og avbruddstiden for denne er kortere enn for trekkvognen. Det må dokumenteres at tilhengeren/semitraileren ikke har vært benyttet i perioden.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

11.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke bilavbrudd som en følge av streik, lockout eller annen force majeure.

11.3 ERSTATNINGSBEREGNING.

11.3.1 REPARASJON.

Ved reparasjon dekkes avbruddserstatning fra den dagen skaden ble meldt til Frende, og for de dager motorvognen er til reparasjon. I tillegg dekkes nødvendig ventetid på verkstedet dersom motorvognen ikke er kjørbar etter skaden. Det gjøres fradrag for de 3 første dager bilen ikke kan brukes.

Erstatning betales for maksimum 30 dager.

11.3.2 GJENANSKAFFELSE VED TOTALSKADE

Ved totalskade dekkes avbruddserstatning for de dager som medgår for å skaffe tilsvarende motorvogn regnet fra den dag da skaden ble meldt til Frende. Det gjøres fradrag for de 3 første dager bilen ikke kan brukes.

Erstatning betales for maksimum 30 dager.

11.3.3 TYVERI.

Ved tyveri av motorvognen dekkes avbruddserstatning fra den dag tyveriet er meldt til Frende. Det gjøres fradrag for de 3 første dager bilen ikke kan brukes.

Erstatning betales for maksimum 30 dager.

12. BEGRENSET IDENTIFIKASJON

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, har forsikringstaker krav på erstatning selv om den som var ansvarlig for motorvognen har voldt skaden;

- Forsettlig eller grovt uaktsomt.
- Under påvirkning av berusende eller bedøvende middel.
- Under terrengkjøring i strid med bruksbegrensinger i avtalen.
- Gjennom brudd på sikkerhetsforskrifter.

Dette gjelder likevel ikke om den som var ansvarlig for motorvognen har mer enn 10 % eierinteresse i forsikringstaker, sitter i forsikringstakers styre eller er del av ledelsen.

Disse bestemmelsene begrenser ikke Frendes rett til å kreve regress av den som var ansvarlig for motorvognen.

13. PANTHAVER/LEASING

13.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, er kaskodekningen i punkt 6 utvidet til også å gjelde til fordel for:

- Panthaver som har mottatt skriftlig panthaverbekreftelse fra Frende eller
- Utleier i samsvar med leasingkontrakt.,

Frendes ansvar overfor panthaver er begrenset til det laveste av følgende to beløp:

- Nedgang i tingens omsetningsverdi som følge av skaden.
- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr tingen i denne sammenheng panteobjektet i sin helhet.

Når kaskoskade er inntruffet skal Frende ikke utbetale kontanterstatning uten panthavers/utleiers samtykke. Dersom

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

skaden er utbedret eller det er stilt betryggende sikkerhet for at erstatningen vil bli brukt til utbedring av skaden, kan erstatningen likevel utbetales.

Dersom forsikringen for motorvognen blir endret, oppsagt eller faller bort, skal Frende i samsvar med FAL § 7-4 gi panthaver/utleier særskilt melding om dette.

Dersom Frende helt eller delvis har avslått å erstatte skade på motorvognen under henvisning til FAL §§ 8-1 eller 4-6 til 4-11, erstatte Frende likevel det tap panthaver/utleier lider som følge av forsikringstakers/leietakers manglende evne til selv å erstatte skaden. Det samme gjelder når Frende har avslått under henvisning til vilkårenes regler om hvor forsikringen gjelder.

13.2. BETINGELSER FOR RETT TIL ERSTATNING

Erstatning kan bare kreves dersom:

1. Panthaver/utleier kan dokumentere at forsikringstaker/leietaker ikke har evne til å erstatte skaden eller det tapet som er oppstått.
2. Bestemmelsene i lov om kredittkjøp av 21. juni 1985 med forskrifter er overholdt dersom panteretten er stiftet som salgspant som omfattes av loven.
3. Panthaver/utleier ikke hadde kjennskap til eller burde ha kjennskap til forsømmelsen eller bruddet på forsikringsvilkårene som førte til Frendes avslag overfor forsikringstaker/leietaker.
4. Skaden på motorvognen ikke er erstattet av andre.
5. Frende har fått riktige og fullstendige opplysninger ved tegning og fornyelse av forsikringen. Brudd på opplysningsplikt som Frende kan påberope seg overfor forsikringstaker/leietaker etter FAL § 4-2, kan også gjøres gjeldende overfor den som krever erstatning etter denne tilleggsdekningen.

13.3 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Panthavers/utleiers rentetap, omkostninger og misligholdte avdrag.
2. Omkostninger med å dokumentere at forsikringstaker ikke har evne til å erstatte skaden.

13.4 TILBAKEBETALINGSPLIKT

Forsikringstaker/leietaker plikter å betale tilbake til Frende erstatning som Frende har utbetalt under denne dekningen.

13.5 OPPSIGELSE

Frende kan si opp panthaverdekningen med 1 måneds varsel jf. FAL § 7-4.

14. ERSTATNINGSOPPGJØR

Forsikringsavtalelovens § 6-1 gjelder ikke. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor. Tap som ikke omfattes av disse bestemmelser, kan ikke kreves erstattes.

14.1 SKADEMELDING

Ved skade skal sikrede snarest melde fra til Frende. Personskader, skader på dyr, brannskader, tyveriskader og skadeverk skal i tillegg meldes til politiet.

14.2 HVORDAN ERSTATNING BLIR BEREGNET

Erstatningen tar utgangspunkt i hva det vil koste å:

- Reparere eller utbedre skade, eller
  - Gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, ting etter pris på skadedagen.
- Dersom Frende velger å gjenanskaffe en ting, tilfaller tingen Frende. Det samme gjelder dersom Frende erstatte en totalskadet motorvogn.

Skaden kan gjøres opp som kontantoppgjør dersom Frende aksepterer det. Kontanterstatning settes da til det beløp Frende måtte ha betalt for reparasjon/gjenanskaffelse, men med fratrukk for merverdiavgift og 50 % arbeidspenger.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

Arbeidspenger refunderes dersom sikrede dokumenterer at de er betalt.

For 1.risikoforsikrede ting er erstatningen begrenset til forsikringssummen som er angitt i forsikringsbeviset.

14.2.1 REPARASJON, DELSKADE OG GJENOPPBYGGING

Kan motorvognen repareres til vesentlig samme stand som før, erstattes reparasjonsomkostningene. Dersom reparasjon av de enkelte deler ikke er teknisk eller økonomisk forsvarlig, skiftes disse ut med likeverdige deler.

Frende kan avgjøre ved hvilket verksted reparasjonen skal foretas.

Verdiforringelse som følge av reparasjon erstattes ikke. Innebærer reparasjonen en forbedring, gjøres det fradrag tilsvarende verdien av forbedringen.

14.2.2 TAP OG TOTALSKADE

Er det ikke teknisk eller økonomisk forsvarlig å reparere motorvognen, eller denne har gått tapt, erstattes markedsverdien dvs. hva det ville koste å anskaffe en motorvogn i samme stand og av tilsvarende fabrikat, type og årgang. Den skadede motorvognen tilfaller Frende.

Det samme gjelder ved skade på chassis, påbygg eller tilbehør til motorvognen.

Radio-, musikk- og bildeanlegg samt GPS og mobiltelefon erstattes tilsvarende utstyrets nyverdi. Etter to år fra utstyret ble kjøpt som nytt, reduseres erstatningen med 10 % av nyverdien for hvert påbegynte år, maksimalt 50 %. Aldersfradrag gjøres ikke ved originalt fabrikkmontert radio-, musikk- og bildeanlegg samt GPS.

Motorvognen anses tidligst som tapt dersom den ikke har kommet til rette innen 30 dager.

14.3 SKADE PÅ LØSØRE

Erstatningen settes til nypris for tilsvarende ting med fradrag for verdiforringelse som vurderes på grunnlag av sannsynlig brukstid og slitasje. Fradraget gjøres bare når verdiforringelsen utgjør 1/3 eller mer av gjenanskaffelsesprisen.

14.4 EGENANDEL OG ALDERSFRADRAG

Fra erstatningsoppgjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset. Det beregnes en egenandel pr. skadetilfelle.

14.4.1 SÆRLIGE EGENANDELER:

Følgende særlige egenandeler gjelder:

- Redning kr 2.000.
- Glasskade (Gjelder ikke glasstak):
  - Buss over 8 meter kr 6.000
  - Andre motorvogner kr 3.000
  - Ved reparasjon av glassrute inntil kr 600 trekkes ikke egenandel.
  - Ved brann- eller tyveriskade fremgår egenandelen av forsikringsbeviset.
- Egenandelen ved innbrudd i motorvognen, eller tyveri av motorvognen, faller bort hvis FG-godkjent tyverialarm, eller EU-godkjent tyverialarm er montert og i funksjon på skadetidspunktet.
- Ved skade som skyldes påkjørsel av dyr som går løse på veg, og påkjørsel omgående er meldt i fra til politi eller viltneemnda på stedet, reduseres den avtalte egenandel med kr 5.000.
- Med mindre det er betalt pristillegg for førere under 24 år, påløper en særskilt tilleggsegenandel på kr 25.000 ved kaskoskade, dersom fører var under 24 år.

14.4.2 EGENANDEL VED MASKINSKADE PÅ LASTEBIL

Lastebil som på skadedagen har kjørt:	Fradrag
Inntil 100 000 km	kr 10.000
Inntil 200 000 km 25 % av skaden minimum	kr 15.000
Over 200 000 km 50 % av skaden minimum	kr 20.000

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

14.4.3 EGENANDEL VED MASKINSKADE PÅ ARBEIDSMASKIN

Egenandel maskinskade er minimum den egenandel som er avtalt på kasko. Utgjør fradrag ut fra reglene under mer enn egenandelen trekkes fradrag i stedet for egenandel.

Fradrag beregnes ut fra følgende tabell slik at det største fradrag ut fra antall år eller antall driftstimer skal brukes.

År eller driftstimer		Aldersfradrag i prosent av skaden
2 år	inntil 2000 t	Ingen egenandel
	inntil 2500 t	5 %
3 år	inntil 3000 t	10 %
	inntil 3500 t	15 %
4 år	inntil 4000 t	20 %
	inntil 4500 t	25 %
5 år	inntil 5000 t	30 %
	inntil 5500 t	35 %
6 år	inntil 6000 t	40 %
	inntil 6500 t	45 %
9 år	inntil 7000 t	50 %
15 år	over 7000 t	60 %

Alder bestemmer fradraget når ikke timeteller er montert eller er ute av funksjon på skadetidspunktet, og regnes fra det tidspunkt maskinen ble tatt i bruk som ny.

14.4.4 EGENANDEL VED MASKINSKADE PÅ LANDBRUKSMASKIN OG LANDBRUKSTRAKTOR

For traktor og arbeidsmaskin hvor det fremgår av forsikringsbeviset at bruksområde er landbruk gjelder følgende.

Egenandel er minimum den egenandel som er avtalt på kasko. Utgjør fradrag ut fra reglene under mer enn egenandelen trekkes fradrag i stedet for egenandel.

Fradrag beregnes ut fra følgende tabell slik at det største fradrag ut fra antall år eller antall driftstimer skal brukes.

År eller driftstimer		Aldersfradrag i prosent av skaden
2 år	inntil 2000 t	Ingen egenandel
	inntil 2500 t	5 %
3 år	inntil 3000 t	10 %
	inntil 3500 t	15 %
4 år	inntil 4000 t	20 %
	inntil 4500 t	25 %
5 år	inntil 5000 t	30 %
	inntil 5500 t	35 %
6 år	inntil 6000 t	40 %
	inntil 6500 t	45 %
9 år	inntil 7000 t	50 %
15 år	over 7000 t	60 %

Alder bestemmer fradraget når ikke timeteller er montert eller er ute av funksjon på skadetidspunktet, og regnes fra det tidspunkt maskinen ble tatt i bruk som ny.

14.5 OVERSKRIDELSE AV ÅRLIG KJØRELENGDE

Dersom årlig avtalt kjørelengde er overskredet, reduseres erstatningen forholdsmessig, dvs. lik differansen i prosent mellom den prisen som er betalt og den prisen som skulle vært betalt. Dette gjelder uavhengig av om overskridelsen for samme motorvogn har funnet sted i inneværende forsikringsår eller tidligere. Dette gjelder ikke ved brann-, tyveri-, glass- og redningsskader.

Punkt 14.5 gjelder ikke når det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er en flåteforsikring.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

14.6 UTBETALING AV ERSTATNINGEN

Blir skaden reparert på verksted, utbetales erstatningen direkte til verkstedet. Har sikrede selv betalt for reparasjonen, refunderes beløpet med fratrukk av egenandel.

Kontantoppgjør og erstatning for ting utbetales til den som etter vilkårenes punkt 1 har krav på erstatning. Dersom det er registrert pant i motorvognen, eller forsikringen gjelder leasingbil, kan ikke kontanterstatning utbetales uten panthaver/leasingFrendes samtykke, jf. punkt 13.1.

14.7 TING SOM KOMMER TIL RETTE

Kommer en gjenstand til rette etter at Frende har betalt erstatning, tilfaller gjenstanden Frende.

14.8 BONUS (GJELDER BARE FOR LASTEBIL)

Bonus beregnes av prisen for ansvar og kasko. Bonus beregnes ikke ved brann/tyveri, kranansvar eller godsansvar. Frende har rett til å foreta kontroll av opplysninger om bonus som forsikringstakeren gir ved inngåelse av forsikringsavtalen.

14.8.1 OPPARBEIDING AV BONUS

Det gis 10 % bonus etter hvert skadefritt år opp til 70 % bonus. Etter 3 skadefrie år med 70 % bonus, gis 75 % bonus.

Etter 3 skadefrie år med 75 % bonus, er det ikke bonustap ved første skade.

14.8.2 BONUSTAP

Ved skade som fører til utbetaling for Frende reduseres bonus.

Var bonus før skaden 75 % fra og med 4. opptjeningsår, reduseres ikke bonus, men forsikringen fornyes med 75 % bonus, 1. opptjeningsår.

Var bonus før skaden 75 %, til og med 3. opptjeningsår, reduseres bonus med 15 prosentenheter, til 60 % bonus.

Var bonus før skaden 70 % eller lavere, reduseres bonus med 30 prosentenheter.

14.8.3 SKADER SOM IKKE MEDFØRER BONUSTAP

Bonustap beregnes ikke ved tyveri-, brann-, rednings-, og glassruteskader (gjelder ikke glasstak), kranansvar, godsansvar eller maskinskade ved skade som skyldes påkjørsel av dyr som går løse på veg, og påkjørsel omgående er meldt i fra til politi eller viltneimnda på stedet. Bonustap beregnes heller ikke for skader som direkte skyldes naturulykker i henhold til Lov om Naturskader, som skred, storm, flom og stormflo, jordskjelv og vulkanutbrudd.

14.8.4 GJENNOMFØRING AV BONUSTAP

Bonustap beregnes både for ansvars- og kaskodekningen, selv om Frende utbetaler erstatning bare under en av deknningene.

Bonus reduseres fra første hovedforfall etter at skaden skjedde. Dersom bonusreduksjonen ikke foretas ved første hovedforfall, foretas reduksjonen ved neste hovedforfall.

Dersom bonus flyttes over til annen bil før hovedforfall, f.eks ved kondemnasjon (innløsning), bilbytte eller utvidelse av forsikringen til å omfatte flere motorvogner, reduseres bonus fra det tidspunkt den overføres.

Punkt 14.8 gjelder ikke når det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er en flåteforsikring.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

ANSVARSEKNINGER SOM GJELDER NÅR DET FREMGÅR AV FORSIKRINGSBEVISET

15. BILANSVAR (TRAFIKKANSVAR)

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen sikredes rettslige erstatningsansvar etter Bilansvarsloven.

Dersom ansvaret ved bruk av motorvognen ikke reguleres av Bilansvarsloven, men ansvar kan ilegges etter alminnelige ulovfestede erstatningsregler, omfatter forsikringen slikt erstatningsansvar med inntil kr 10 millioner pr. skadetilfelle og samlet pr. år.

Ansvar etter alminnelige ulovfestede erstatningsregler omfatter ikke ansvar for skade ved bruk av kran, gravemaskin eller annen arbeidsmaskin eller ansvar etter Lov om vegfraktavtaler eller andre lovbestemmelser.

Når arbeidsmaskiner eller lastebiler er omfattet av en flåteforsikring, påløper en egenandel på kr. 5.000 for arbeidsmaskiner og kr. 10.000 for lastebiler ved alle skadetilfeller under punkt 15.

16. KRAN-/LØFTEANSVAR

16.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen sikredes rettslige erstatningsansvar for skade på annens person eller ting (herunder ting som løftes) ved bruk av kran montert på motorvogn eller bruk av motorvogn som løfteredskap og som etter § 2 a) eller b) i Bilansvarsloven ikke regnes som trafikkansvar. Forsikringssummen er kr 3 millioner ved skade på ting som blir løftet eller flyttet av kranen, og kr 10 millioner ved skade på person eller annen tingskade. Samlet forsikringssum per skadetilfelle og samlet i forsikringsperioden er kr 10 millioner. Ved tingskader fratrekkes en egenandel på kr 10.000.

Forsikringen omfatter skader konstatert i forsikringstiden.

Med personskade forstås skade, sykdom eller død påført en annens person. Med tingskade forstås tap av eller fysisk skade påført en annens ting (herunder dyr og fast eiendom). Økonomisk tap påført tredjemann som følge av den fysiske skaden Frende erstatter, vil også være dekket. Skade anses konstatert når den objektivt sett er inntruffet.

Forsikringen dekker det økonomiske tap sikrede i henhold til gjeldende erstatningsrett kan bli pålagt å erstatte.

16.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ansvar etter lov om Vegfraktavtaler.
2. Ansvar for skade på sikredes andel av ting som eies i fellesskap, eller som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på sikredes vegne bruker, leier eller låner.
3. Ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti, herunder ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress.
4. Ansvar for personskade som rammer noen som er ansatt hos sikrede, når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

17. ARBEIDSMASKINANSVAR

17.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen sikredes rettslige erstatningsansvar for person- eller tingskade, ved bruk av gravemaskin eller annen arbeidsmaskin og som etter § 2 a) eller b) i Bilansvarsloven ikke regnes som trafikkansvar.

Forsikringen omfatter skader konstatert i forsikringstiden.

Med personskade forstås skade, sykdom eller død påført en annens person. Med tingskade forstås tap av eller fysisk

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

skade påført en annens ting (herunder dyr og fast eiendom). Økonomisk tap påført tredjemann som følge av den fysiske skaden. Frende erstatter, vil også være dekket. Skade anses konstatert når den objektivt sett er inntruffet.

Forsikringen dekker det økonomiske tap sikrede i henhold til gjeldende erstatningsrett kan bli pålagt å erstatte.

Frendes samlede ansvar per skadetilfelle og samlet i forsikringsperioden er begrenset til 150 G. (G = Folketrygdens Grunnbeløp). Ved skade på ting som blir løftet eller flyttet av arbeidsmaskinen, er Frendes samlede ansvar per skadetilfelle begrenset til kr 3 millioner.

Ved tingskader fratrekkes en egenandel på kr 10.000. For traktor og arbeidsmaskin hvor det fremkommer av forsikringsbeviset at bruksområde er landbruk er egenandelen kr 5.000.

17.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ansvar etter lov om Vegfraktavtaler.
2. Ansvar for skade på sikredes andel av ting som eies i fellesskap med tredjemann.
3. Ansvar for skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på sikredes vegne bruker, leier eller låner.
4. Ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti, herunder ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress.
5. Ansvar for personskade som rammer noen som er ansatt hos sikrede, når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.
6. Ansvar som sikrede pådrar seg ved forurensning jf forurensningslovens § 6. Likevel dekkes sikredes ansvar dersom årsaken til skaden er plutselig og uforutsett. Forurensning som skyldes korrosjon, tæring, eller andre gradvise prosesser, regnes ikke som plutselig og uforutsett.

18. GODSANSVAR

18.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne deknningen er avtalt, omfatter forsikringen rettslig erstatningsansvar etter Lov om Vegfraktavtaler som sikrede i egenskap av bileier eller fraktfører pådrar seg for:

1. Skade på eller tap av gods ved:
  - Lasting av kjøretøyet, under kjøring til bestemmelsesstedet eller lossing.
  - Forsinket utlevering.
2. Merutgifter til videretransport av gods etter upåregnelig:
  - Driftsstopp eller vognskade som gjør det praktisk umulig å fullføre transporten med motorvognen, og eller tilhenger.

18.2 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ansvar for skade på levende dyr, fisk eller flyttegods.
2. Ansvar for skade på eller tap av saltfisk, tørrfisk eller klippfisk som transporteres til Italia.

18.3 ERSTATNINGSBEREGNING.

Erstatningen beregnes i henhold til § 32 i Vegfraktavtaleloven. Ved innenriks transport erstattes skadet eller tapt gods med inntil 17 SDR pr. kilo lovlig lasteevne. Ved internasjonal transport erstattes skadet eller tapt gods med inntil 8.33 SDR pr. kilo lovlig lasteevne. Med SDR menes Special Drawing Rights.

Ved totaltap omfattes også sikredes ansvar for å erstatte vareeiers utlegg til frakt, tollavgifter, andre kostnader ved transporten, samt renter i henhold til Vegfraktlovens § 36. Ved delvis tap omfattes sikredes forholdsmessige ansvar for slike utlegg og kostnader.

Sikredes eget frakttap og utgifter for gjennomføring av fraktavtalen, erstattes ikke.

I skadeoppgjøret fratrekkes en egenandel på kr 10.000. Frendes samlede ansvar pr. skadetilfelle og samlet i forsikringsperioden er begrenset til kr 10 millioner

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

18.4 UTVIDET GODSANSVAR

Dersom det er truffet særskilt avtale om utvidet godsansvar og dette er anført i forsikringsbeviset, omfatter forsikringen:

- Ansvar for skade på levende dyr og fisk.
- Ansvar for skade på flyttegods.

For øvrig erstattes skade under punkt 18.4 i.h.t. reglene i punkt. 18.3, men kan ikke overstige verdien av godset.

18.5 ANSVAR VED BILBERGING

Dersom det er truffet særskilt avtale om ansvar ved bilberging, og dette er anført i forsikringsbeviset, omfatter forsikringen også:

- Ansvar for skade på motorvogn ved bilberging iht vegfraktavtaleloven eller ulovfestet erstatningsrett med inntil kr 3 millioner. Egenandelen er kr 10.000 pr. skadetilfelle.

19. BEHANDLING AV KRAV UNDER ANSVARSDEKNINGER.

19.1 SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE.

Erstatningskrav som reises mot sikrede, eller som forventes å bli reist, skal snarest meldes til Frende.

Sikrede må ikke påta seg erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav uten Frende godkjenning. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke Frende.

Dersom kravet overstiger egenandelen og ansvaret omfattes av forsikringen, behandler Frende saken og erstatningsspørsmålet. Alle skader som skyldes samme skadevoldende begivenhet, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt da den første skade ble konstatert.

Sikrede plikter for egen regning:

- Å gi Frende alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede og som Frende trenger for å vurdere ansvar og utbetale erstatning.
- Å utføre de undersøkelser Frende finner nødvendig.
- Å møte ved forhandlinger eller rettergang.

19.2 FRENDES PLIKTER VED SKADETILFELLE.

Skadelidte kan kreve erstatning direkte fra Frende.

Fremsettes krav direkte mot Frende, skal Frende varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandlingen av kravet. Frende innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

Bli saksområde reist mot sikrede og ansvaret etter saksøkerens begrunnelse omfattes av dekingen, fører Frende saken og betaler omkostningene ved søksmålet.

ULYKESDEKNING SOM GJELDER NÅR DET FREMGÅR AV FORSIKRINGSBEVISET

20. FØRER- OG PASSASJERULYKKE

20.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter ulykkesskade som rammer forsikret person når vedkommende rettmessig befinner seg i eller på motorvognen, eller utenfor denne når motorvognen er den direkte årsak til skaden.

Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

20.2 ULYKKE SOM FØRER TIL DØD

Dersom ulykkesskaden innen ett år medfører forsikredes død, utbetales dødsfallserstatning med kr 100.000.

Dersom det er betalt invaliditetserstatning for samme skade, går denne til fradrag i dødsfallserstatningen.

Dødsfallserstatningen tilfaller forsikredes ektefelle eller samboer. Dersom forsikrede ikke etterlater seg ektefelle eller samboer, tilfaller erstatningen forsikredes barn. Dersom forsikrede ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn, utbetales ingen erstatning.

Som samboer i disse vilkår regnes:

- Person som avdøde har levet sammen med i ekteskapslignende forhold hvis det i folkeregisteret framgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- Person som hadde felles barn og felles bolig med avdøde.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås. En person regnes ikke som samboer lengre enn til det tidspunkt det foreligger samlivsbrudd, eller til det tidspunkt ovennevnte samboerdefinisjon ikke lengre er oppfylt.

20.3 ULYKKE SOM FØRER TIL INVALIDITET

Dersom ulykkesskaden har medført livsvarig medisinsk invaliditet innen 3 år etter ulykken, har forsikrede rett til menerstatning.

Ved 100 % invaliditet utbetales kr 200.000. For delvis invaliditet utbetales en forholdsmessig del av forsikringssummen.

Dør forsikrede av ulykken innen 1 år etter ulykken, utbetales ikke menerstatning, men dødsfallserstatning etter punkt 18.2.

Dør forsikrede av annen årsak innen 1 år etter ulykkestidspunktet, utbetales ingen erstatning. Dør forsikrede uansett årsak mer enn 1 år etter ulykken, utbetales menerstatning dersom ulykkesskaden ville medført livsvarig medisinsk invaliditet.

Erstatningen beregnes ut fra den invaliditet som ville blitt den endelige dersom forsikrede hadde vært i live.

20.4. SKADER SOM IKKE OMFATTES

20.4.1 UNNTAK FOR VISSE SYKDOMMER M.V.

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ulykkesskade som skyldes:
  - Sykdom, slag, infarkt, illebefinnende, bevisstløshet eller annen form for sykkelig tilstand.
  - Inntak av sovemidler, smertestillende eller narkotiske midler.
2. Død eller invaliditet som skyldes:
  - Hjerte-/karsykdommer,
  - Kreft,
  - Artritt (betennelse i ledd),selv om en ulykkesskade er årsak til sykdommen(e).
3. Selvmord eller forsøk på selvmord, med mindre kravstiller kan sannsynliggjøre at selvmordet eller forsøket på selvmord skyldes en akutt sinnforvirring forårsaket av en ytre årsak.
4. Sjokk eller andre psykiske skader. Likevel dekkes slik skade dersom diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, punkt F43.1 (PTSD) er oppfylt, og sjokkskaden er en følge av en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig medisinsk invaliditet.

20.4.2 UNNTAK FOR VISSE AKTIVITETER

Forsikringen omfatter ikke ulykke forårsaket under utøvelse av følgende aktiviteter:

- All utøvelse av motorsport med motorvogn.

20.4.3 UNNTAK FOR SLAGSMÅL OG FORBRYTELSE

Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade ved deltakelse i en forbrytelse, motstand mot pågrep eller utøvelse av

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

annen "ulovlig interesse". Det samme gjelder ulykkesskade som pådras under slagsmål. Unntaket for slagsmål gjelder ikke barn under 16 år.

20.5 ERSTATNINGSOPPGJØR

20.5.1 SKADEMELDING

Den som mener å ha et krav mot Frende etter et ulykkestilfelle, skal snarest melde fra til Frende.

20.5.2 BEREGNING AV INVALIDITETSERSTATNING

Invaliditetserstatning beregnes på grunnlag av den livsvarige medisinske invaliditet som ulykken har forårsaket.

Erstatning kan tidligst kreves 1 år etter skadedagen. Dersom invaliditetsgraden kan forandre seg, kan endelig oppgjør

utsettes i inntil 3 år etter skadedagen. Oppgjøret skal da basere seg på hva som må antas å bli den livsvarige medisinske invaliditeten ut fra tilstanden på 3-årsdagen.

Invaliditetsgraden skal fastsettes av spesialist/lege, iht. forskrift av 21. april 1997. Vurderingen skal være rent tabellarisk. Dersom en kroppsdel eller et organ tidligere var delvis brukbart, gjøres det fradrag når invaliditetsgraden bestemmes. Tap av eller skade på kroppsdel eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykken inntraff, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Når det kan antas at sykelig tilstand, disposisjon eller mèn sammen med ulykkesskaden har medvirket til forsikredes invaliditet, reduseres erstatningen i forhold til den betydning den sykelige tilstanden, disposisjonen eller det tidligere mèn har hatt for invaliditeten.

Samlet erstatning for en og samme ulykkesskade kan høyst bli 100 % av forsikringssummen.

20.5.3 EGENANDEL

Det trekkes ingen egenandel på Frendes fører og passasjerulykkesforsikring.

DEKNING SOM ER AUTOMATISK INKLUDERT I ALLE AVTALER

21. RETTSHJELP FOR PRIVATPERSONER

21.1 FORSIKRINGEN OMFATTER

Utgifter til rettshjelp når en privatperson er part i tvist om personskadeerstatning i egenskap av rettmessig fører eller bruker av den forsikrede motorvognen.

Tvisten må ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Rettshjelputgifter dekkes ikke dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

Tvist anses oppstått når et fremsatt krav er muntlig eller skriftlig helt eller delvis bestridt, eller dersom motparten ikke har tatt stilling til kravet innen rimelig tid.

En tvist er ikke å anse som flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saksanlegg.

Forsikringen omfatter tvist som kan føres for de alminnelige domstoler. Ved tvist som etter lov eller avtale skal avgjøres ved voldgift, dekkes rettshjelp i den utstrekning dette ville vært dekket for de alminnelige domstoler.

Dersom sikrede er en privatperson og den forsikrede motorvogn er solgt og forsikringen i Frende er opphørt i forbindelse med salget, dekkes tvist når sikrede er part i egenskap av tidligere eier av motorvognen.

Dersom sikrede er en privatperson dekkes også tvist med selger ved kjøp av ny motorvogn som sikrede ennå ikke har tegnet egen forsikring på, dersom nåværende motorvogn var forsikret i Frende på kjøpstidspunktet.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

Dersom saken føres for særdomstol, jf. Domstolsloven § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelputgifter.

21.2 FØLGENDE UTGIFTER OMFATTES

Ved en rettsbehandling omfatter forsikringen rimelige og nødvendige rettshjelpsutgifter til advokat, registrert rettshjelper jf. Domstollovens § 218, retten, advokatmekler godkjent av advokatforeningen og sakkyndige. Ved hovedforhandling og bevisopptak, dekkes også utgifter til vitner.

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare dersom utgiftene på forhånd er godkjent av Frende.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag i erstatningen. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Inngås det forlik som innebærer at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra Frende dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten godkjennelse fra Frende, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fratrukk i erstatningen.

21.3 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE

Forsikringen omfatter ikke:

1. Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.
2. Tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling samværsrett, farskap, arv, omstøtelse, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
3. Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene.
4. Tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandlinger dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
5. Straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker når sikrede er mistenkt, siktet eller saksøkt.
6. Tvist om erstatning etter Lov om Skadeserstatning § 3-3 (visse personlige krenkinger), § 3-5 b (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
7. Tvist som gjelder forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når klageadgang er fullt utnyttet. Utgifter pådratt før søksmål ble reist, dekkes ikke.
8. Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
9. Utgifter pådratt før tvist er oppstått, og utgifter dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

21.4 FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100.000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpforsikring i forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpsdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap. Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

Frendes ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av Frende på forhånd.

Egenandel er kr 4.000 med tillegg av 20 % av det overskytende beløp. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

21.5 ERSTATNINGSOPPGJØR

Vil sikrede kreve å få dekket utgifter til juridisk bistand under rettshjelpforsikringen, skal kravet meldes til Frende uten ugrunnet opphold, og senest ett år etter at advokat er engasjert. Kravet skal meldes skriftlig.

Meldefristen ved tvist som gjelder offentlige forvaltningsvedtak, regnes fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet. Ved tvister som alene hører inn under en særdomstol, regnes meldefristen fra det tidspunkt hvor saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted er egnet for oppdraget. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan Frende kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp, og bærer selv omkostninger som ikke anses rimelige og nødvendige. Før saksanlegg dekker forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg dekkes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, jf. Tvistelovens § 20-5.

Frende kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen.

Sikrede skal informere Frende om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak. Ved krav om oppgjør har Frende den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Før endelig oppgjør foretas, kan Frende kreve dokumentert at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening. Frende kan kreve at sikrede forelegger spørsmål om salær til egen advokat for retten i henhold til Tvistelovens § 3-8. Salær avregnes maksimalt 2 ganger i året overfor advokaten.

VIKTIGE BETINGELSER SOM GJELDER FOR ALLE DEKNINGER

22. FORUTSETNINGER, BRUKSBEGRENSNINGER OG SIKKERHETSFORSKRIFTER

Erstatning etter motorvognforsikringen er betinget av at Frende har fått oppgitt riktige opplysninger om den risiko som er forsikret, at bruksbegrensninger ikke er overtrådt og at sikkerhetsforskriftene er overholdt.

22.1 BONUS

Forsikringen er tegnet på grunnlag av bonus oppgitt av forsikringstaker. Frende har rett til å kontrollere bonus med avgivende selskap. Dersom bonus i avgivende selskap, er lavere enn oppgitt ved tegning, har Frende rett til å nedsette bonus med virkning fra tegningstidspunktet. Dette gjelder også for bonusendring i avgivende selskap etter at forsikringen ble tegnet i Frende.

Punkt 20.1 gjelder ikke når det fremgår av forsikringsbeviset at prisen ikke påvirkes av kjørelengde og bonus.

22.2 RIKTIGE RISIKOOPPLYSNINGER

I forsikringsbeviset for den enkelte motorvogn m.v. fremgår det hvilke opplysninger Frende har lagt til grunn for vår risikovurdering og prisberegning. Det er derfor svært viktig at du sjekker at opplysningene vi har lagt til grunn stemmer. Dersom opplysningene ikke er riktige, må du snarest ta kontakt med oss slik at vi kan korrigere forsikringen. Det samme gjelder om det skjer endringer som gjør at opplysningene ikke lenger stemmer.

Dersom opplysningene vi har lagt til grunn for vår prisberegning ikke er riktig, vil Frenandes ansvar ved en skade reduseres forholdsmessig. Erstatningen vil i slike tilfeller bli redusert til det som svarer til forholdet mellom den prisen som er betalt og den prisen som skulle vært betalt. Gjelder det opplysninger av vesentlig betydning for vår risikovurdering eller opplysningssvikten av andre grunner er grov, kan erstatningen falle helt bort, og forsikringen sies opp, jf. FAL §§ 4-2 og 4-3.

22.3 REGRESS

Når Frende utbetaler erstatning under motorvognens ansvarsforsikring og forutsetningene for prisberegningen ikke er overholdt, får Frende tilsvarende forholdsmessig regressrett mot forsikringstakeren.

Dersom Frende helt eller delvis har utbetalt erstatning for skade som Frende etter forsikringsavtalen ikke svarer for, plikter forsikringstaker/sikrede å betale tilbake beløpet til Frende. Det samme gjelder erstatning som Frende på feilaktig grunnlag har utbetalt til forsikringstaker/sikrede.

22.4 BRUKSBEGRENSNINGER

22.4.1 TRANSPORT AV FARLIG GODS

Forsikringen omfatter ikke skade når motorvognen brukes til transport av:

- Sprengstoff, ammunisjon og eksplosiver (i fast eller flytende form),
- Brennbar væske eller
- Kjemiske eller giftige stoffer (i fast, flytende eller i gassform).

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

22.4.2 BERUSELSE

Frende dekker ikke skade som sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for motorvognen har voldt mens han eller hun kjørte motorvognen under selvforskyldt påvirkning av alkohol eller annet berusende/bedøvende middel, jf. Vegtrafikkloven § 22,1. ledd. Det samme gjelder for forsikringstilfelle som er voldt av en annen mens denne kjørte motorvognen i slik tilstand dersom sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for motorvognen, medvirket til at motorvognen ble brukt selv om han eller hun visste eller måtte forstå at føreren var påvirket.

22.5 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Det er viktig at du gjør det du kan for å unngå skade. Nedenfor finner du sikkerhetsforskrifter som beskriver hva du skal gjøre for å unngå skade. Brudd på disse sikkerhetsforskriftene kan føre til at retten til erstatning faller bort eller blir redusert, jf. FAL § 4-8.

For motorvognforsikringen gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:

22.5.1 SIKRING MOT TING- OG PERSONSKADE

1. Fører av motorvognen skal ha gyldig førerkort. Lovlig øvelseskjøring dekkes.
2. Fører og passasjer skal bruke sikkerhetsbelte og annen påbudt sikring i henhold til gjeldende bestemmelser i lov/forskrift.
3. Motorvognen skal være utrustet og vedlikeholdt i samsvar med kravene i Samferdselsdepartementets forskrift om bruk av kjøretøy av 25. januar 1990 nr.92, og leverandørens anbefalinger.
4. Motorvognens væskekjølesystem skal være påfylt frosthindrende middel tilpasset de klimatiske forhold.
5. Motorvognen skal ikke belastes utover det som er angitt i vognkortet.
6. All last som transporteres i eller på motorvogn eller tilhenger, skal sikres slik at lasten ikke skades, faller av eller volder skade under kjøring.
7. Når motorvognen benyttes til transport av gods som krever spesielle temperaturforhold, skal motorvognen være utstyrt med relevant kjøle-/varmeaggregat og temperaturskriver som er i funksjon.
8. Forskrifter/instruksjoner om bruk og vedlikehold (service) gitt av produsent og/eller leverandør skal overholdes. Forsikringstaker må kunne dokumentere vedlikeholdet. Motoreffekten (hk) må ikke endres.
9. Ved kjøring på islagt vann, skal fører av motorvognen forvise seg om at dette kan skje uten fare for at isen svikter.
10. Gravearbeid skal bare utføres:
  - Etter at nødvendige tillatelser fra offentlig myndighet er innhentet.
  - Etter at alle former for kabler, ledninger og rør er blitt påvist av de respektive fagetater.
  - Etter at avtalt besiktigelse er foretatt.
11. Kran skal brukes iht krav fra offentlige myndigheter, og instruksjoner fra produsent/leverandør.

22.5.2 SIKRING MOT TYVERI M.V

1. Dersom motorvognen har todelt vognkort skal vognkortets del 2, eierdokumentet, oppbevares adskilt fra motorvognen.
2. Motorvognen skal låses og vinduer lukkes når det ikke er personer inne i den. Nøkkelen skal holdes adskilt fra motorvognen og utilgjengelig for uvedkommende.
3. Verdigjenstander skal aldri etterlates i motorvognen. Med verdigjenstander menes: smykker, ringer, ur, perler og edelstener, alle typer elektroniske apparater med tilbehør, musikkinstrumenter og pelsverk.
4. Dersom motorvognen forlates skal annet løsøre oppbevares i låst bagasjerom, takboks eller lignende.
5. Bagasjeboks, takboks og sykkel/skistativ og lignende skal alltid være fastmontert og låst når de brukes til oppbevaring.
6. Dekk og felger skal oppbevares i avlåst bod, rom eller bygning, som kun sikrede har tilgang til, eller låst/boltet fast til vegg.
7. Fastmontert utstyr skal være montert slik at det ikke kan fjernes uten bruk av verktøy eller nøkkel.
8. Avmontert utstyr som er omfattet av forsikringen skal være forsvarlig sikret med solid kjetting til fast holdepunkt og med FG-godkjent lås. Avmonterte skuffer o.l. kan eventuelt sikres ved at gravemaskinarmen settes over, slik at gravemaskinarmen må løftes bort for å få med seg utstyret. Utover en ukes fravær uten tilsyn skal avmontert utstyr være innelåst i bygning.

22.5.3 SIKRING MOT UNDERSLAG

1. Ved ervervsmessig utleie av motorvogn eller utlån av motorvogn for prøvekjøring, skal sertifikat fremvises og kjøpires før utlån.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring

23. GROV UAKTSOMHET

Har sikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan Frende's ansvar settes ned eller falle bort, jf. Forsikringsavtaleloven §§ 4-9 og 13-9.

24. IDENTIFIKASJON

Frende foretar identifikasjon etter reglene i Forsikringsavtaleloven § 4-11.

24.1 FOR FORSIKRING TIL PRIVATPERSONER GJELDER FØLGENDE:

Identifikasjon betyr at handlinger eller unnløstelse fra person som med sikredes samtykke er ansvarlig for forsikringsgjenstanden, får samme virkning for sikredes rettigheter etter forsikringen som om handlingene eller unnløstelsene var foretatt av sikrede selv.

24.2 FOR FORSIKRING TIL NÆRINGSDRIVENDE GJELDER FØLGENDE

Identifikasjon betyr at sikrede kan tape sin rett til erstatning dersom forsikringstilfellet skyldes handlinger eller unnløstelser fra:

- Sikredes øverste ledelse.
- Ansvarshavende for det skadeforebyggende arbeid.
- Person i overordnet stilling som har ansvar for produksjon, vedlikehold, drift, HMS eller økonomi.
- Formann, bas eller andre som skal påse at arbeid utføres i samsvar med sikkerhetsforskriftene.
- Andre som med sikredes eller forsikringstakers samtykke er ansvarlig for forsikringsgjenstanden.
- Enhver som er fører av motorvognen på skadetidspunktet.

25. FRIST FOR Å MELDE KRAV

Ved alle skader må du kontakte Frende så snart som mulig, og senest innen ett år etter at du fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf. FAL §§ 8-5 og 18-5. Dersom krav ikke er meldt innen fristen, bortfaller kravet.

Vilkår for Lastebil- og Arbeidsmaskinforsikring